

Juridiska fakultetsnämnden

Stockholms Universitet

Justitiedepartementet

YTTRANDE över SOU 2007:76 Lagring av trafikuppgifter för brottsbekämpning.

Juridiska fakultetsnämnden vid Stockholms Universitet, som anmodats att yttra sig i rubricerade ärende, får härmed anföra följande:

Att lagringen av trafikuppgifter har betydelse för brottsbekämpning och för möjligheterna att klara upp brott torde vara ostridigt. Mobiltrafiken till och från personer som varit inblandade i ett brott är numera ofta en avgörande del av bevisningen och det finns illustrativa exempel, bl.a. från mordutredningar, där exempelvis den misstänktes googlande på Internet haft betydelse för uppkläringen. Det finns alltså goda skäl till att de brottsbeivrande myndigheterna ska kunna beredas tillgång till sådana uppgifter och för att denna möjlighet inte ska vara betingad av leverantörernas vilja och förmåga att lagra dessa uppgifter framstår det som ett följdriktigt steg att säkerställa detta genom lagstiftning. Samtidigt handlar lagringen av denna information om ett gigantiskt material och om en indirekt möjlighet till kontroll av flertalet medborgare i landet. Av det senare skälet är det av central vikt att grundläggande fri- och rättigheter, som skyddet för den personliga integriteten, säkras.

Integritetsskydd

Dagens elektroniska samhälle utvecklas kontinuerligt och det är viktigt att skyddet för den enskilde får en ändamålsenlig utformning, där rättssäkerheten sätts i fokus och där eventuella intrång i integriteten kan stävjas och förhindras. En stark rättslig grund för hanteringen är därvid av avgörande betydelse. Fakultetsnämnden instämmer i Hans-Olof Lindbloms och Per Furbergs krav på att *lagringsskyldighetens omfattning skall regleras i lagform*. Som utredningen framhåller (s.235) är det ”viktigt för tilliten till systemet för lagring och förtroendet för brottsbekämpningen att regleringen är klar och tydlig” och att medborgarna känner till ”att lagringen inte innebär att myndigheterna har någon slags fri tillgång till uppgifterna”. Genom reglering i lag minskar risken att bestämmelserna om lagring av allmänheten ses som en bestämmelse om en myndighetsbefogenhet som kan ändras så snart regeringen finner behov därav.

Informationssäkerhet

Som utredningen konstaterar blir lagringen av trafikuppgifter för brottsbekämpningssyften både mer omfattande och mer integritetskänslig än dagens lagringsskyldighet. Kraven på säkerhet måste därför ställas högt och arbetet måste sträva efter att skapa enhetlig nivå av säkerhet hos berörda leverantörer. Detta är inte en enkel uppgift. Informationssäkerhet är komplext och leverantörernas förutsättningar skiljer sig åt vilket innebär att det krävs ett aktivt arbete med säkerhetsfrågorna för att säkerställa en ändamålsenlig och enhetlig säkerhetsnivå. Förslaget till ändring i lagen om elektronisk kommunikation om att vidta särskilda tekniska och organisatoriska åtgärder för att säkerställa ett tillräckligt skydd vid behandlingen ger endast mycket begränsad faktisk ledning för leverantörernas arbete vilket kan leda till stora variationer i säkerhetsnivå. Tillsynsmyndigheten har här en viktig roll att spela och tydliga regler är ett viktigt verktyg. Trots detta ställs inte krav i den föreslagna förordningen på att tillsynsmyndigheten *skall* ge närmare verkställighetsföreskrifter som ledning för informationssäkerhetsarbetet. Tydliga föreskrifter är i det närmaste en förutsättning för att säkerställa ett *effektivt* och *enhetligt* säkerhetsarbete hos leverantörerna. Det bör därför ställas krav på tillsynsmyndigheten att utfärda föreskrifter rörande säkerhet. Detta skulle vara i linje med utvecklingen på säkerhetsområdet mot ökad rättslig styrning, se exempelvis Vervas föreskrifter om statliga myndigheters arbete med säkert elektroniskt informationsutbyte VERVAFS 2007:2.

Lagring

Utredningens förslag till förordning innehåller på ett flertal ställen krav på lagring av *spårbar tid*. Idag är de praktiska möjligheterna att upprätta spårbar tid mycket varierande. Frågan är komplex och de faktiska förutsättningarna för att de facto generera spårbar tid, företrädesvis gentemot UTC + 0 måste utredas närmare.

Detsamma gäller omfattningen av lagringsskyldigheten. Prissättningen på telekommunikationsmarknaden håller långsamt på att förändras mot fasta månadspriser. Den förändrade prissättningen innebär ofta ett minskat behov hos leverantörerna att samla in vissa typer av uppgifter. I utredningens förslag påpekas att leverantörerna inte åläggs något krav på att lagra något som denne inte någon gång genererar eller behandlar. Frågan om vilka möjligheter leverantören har att vid en senare tidpunkt självant välja att upphöra att generera vissa uppgifter, på grund av att den egna verksamheten inte har något behov av dem, kan förtydligas. Det vore olyckligt om en del leverantörer kunde underlåta lagring av vissa för brottsutredningar viktiga uppgifter med hänvisning till att man inte, eller inte längre, själv har behov av just sådana uppgifter, medan andra lagrar betydligt mer än vad som kan vara av intresse ur brottsbeivrande synpunkt.

Beträffande den föreslagna lagringstiden om ett år delar vi utredningens ståndpunkter och som helhet *tillstyrkes* utredningsförslaget, under förutsättning att regleringen sker i form av lag.

Detta yttrande har utarbetats av professor Christian Diesen och doktorand Helena Andersson